

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Udrag fra Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 215. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-palladius05val-shoot-idm140381308458960/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

S. 134 L. 22. *steder*] kunde ogsaa, idet Endelsen er forkortet, gengives *stede*, men er opløst i Overensstemmelse med tilsvarende uforkortede Former.

S. 134 L. 26. *helligdom*] G: *helligdoms gong*; jfr. Noten ovf. til S. 132 L. 7.

S. 135 L. 3. *kirkegaard*] her: „Bondegaard, som er testamenteret Kirken, saa Bonden er Kirkens Fæster“, se Kalk. II. 508^b L. 8 ff.

S. 135 L. 8. *herref*] Kustoden: *hærredt*.

S. 135 L. 11 f. *den loug, som er, om nogen giffuer bort miere end som hans hoffuet lod er*] det synes heraf at fremgaa, at man kunde disponere over sin Hovedlod til fromme Gaver, mens de bevarede Lovvedtægter herom (Sk. L. II. 10, Vald. sj. L. I. 5, Er. sj. L. I. 32, Jy. L. I. 39 og III. 45) siger, at man kun har Ret til at disponere over sin halve Hovedlod; jfr. K. Sindballe, Af Testamentarvens Historie i dansk Ret, S. 41 f. Flere specielle Lovbud tyder dog paa, at Testator efter Reformationen har haft en videre Ret, men andre Udtalelser gaar bestemt i modsat Retning, se Sindballe, anf. Skr., S. 90—91 og S. 87 øverst.

S. 135 L. 12. *er*] Hs. *er*,

S. 136 L. 2. *Om nogle andre osv.*] G (RT): *Om Ecteskabs sager oc nogle andre osv.*

S. 136 L. 5. *Jesus*] Hs. *Jesus*,

S. 136 L. 8 f. *bogger, och skall hede kirkebog, som kircke kue, och indskriffues vdi stoelen*] de „Kirkebøger“, her er Tale om, er de i Ordinansen (se foran I. 224) befalede Bøger: Biblen, Ordinansen, Luthers Postil, Melanchthons „Apologia“ og hans Loci communes, en Katekismusforklaring samt de sachsiske Visitationsartikler. (Kirkebøger i nuv. Betydning indførtes først i 17. Aarh.) — Hvad Ordene *som kircke kue* betyder, er overordentlig tvivlsomt. Rimeligvis foreligger her en Fejlskrift. Grundtvig retter til: *som kirchen eyer*, men denne Rettelse er jo meget voldsom; Thorsen overspringer uden videre alle tre Ord. Lader man Texten uændret, bliver Meningen: de Bøger skal hedde Kirkebog, som Kirke kue, ∴ som tvinger, holder i Ave, er Rettesnor for Kirken; jfr. Forbindelsen *lowe oc kirkebøger* i Ordinansen, Bind I. 209 L. 17. Denne Betydning af *kue* er dog ikke hjemlet andetstedsfra, men Overgangen fra den alm. Betydn. „tvinge“ til den her foreslaaede „holde i Ave“ er vel mulig. — En ganske anden Tolkning foreslaar Pastor P. Severinsen, idet han læser: „og skal hedde Kirkebog — [lige] som [det hedder] Kirkeko — og indskrives udi Stolen“. Kirkekoen („Jernkoen“, „Jordekoen“, „Jordefærdskoen“